

С. П. Гвоздй,

*доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри здоров'я людини та цивільної безпеки,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова.*

ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «МЕДИЧНА БІОЛОГІЯ»

***Анотація.** Запропоновано принципи організації навчальної діяльності іноземних студентів медичного закладу вищої освіти під час вивчення дисципліни «Медична біологія», а саме: свідомої активності в самоорганізації навчальної діяльності; наочності навчальної інформації; емоційного переживання навчальної діяльності; колективної взаємодії і співпраці студентів.*

***Ключові слова:** іноземний студент, медична біологія, принципи організації навчальної діяльності.*

Професійна підготовка майбутніх фахівців у медицині вимагає від закладів вищої освіти інноваційних підходів у методиці викладання, практичної орієнтації майбутніх лікарів і максимальної адаптації до світових медичних стандартів. На особливу увагу заслуговує підготовка іноземних студентів з урахуванням сучасних вимог в українських медичних навчальних закладах. Складнощі мовного бар'єру, культурні особливості і недостатній рівень підготовленості іноземного студента, вимагає від викладача творчого підходу і педагогічної майстерності для роботи з майбутніми лікарями. Для цього пропонується слідувати певним принципам організації навчальної діяльності студентів (на прикладі дисципліни «Медична біологія»). Метою статті є запропонувати принципи організації навчальної діяльності іноземних студентів під час вивчення дисципліни «Медична біологія».

Принципи розглядаємо як основні правила організації певної діяльності. Виділимо принципи організації навчальної діяльності іноземних студентів, як ті, які визначають закономірності взаємодії, розвитку навчального колективу і процесів управління навчальною діяльністю викладачем, студентами, особливості їх взаємодії між собою [1].

Під час вивчення дисципліни «Медична біологія» іноземними студентами в медичних навчальних закладах пропонуємо до використання наступні принципи організації навчальної діяльності студентів: свідомої активності в самоорганізації навчальної діяльності; наочності навчальної інформації; емоційного переживання навчальної діяльності; колективної взаємодії і співпраці студентів.

Принцип свідомої активності в самоорганізації навчальної діяльності базується на загальновідомому принципі свідомості й активності. Означений принцип відображає активну роль студента у навчанні, підкреслює, що він є суб'єктом навчання, а не пасивним його об'єктом. Свідомість у навчанні – це розуміння необхідності сприйняття, засвоєння та застосування знань у певному обсязі, з певним ступенем глибини. Принцип свідомості органічно пов'язаний з активністю, ініціативністю та самостійністю студентів. Вищим проявом свідомості у навчанні є успішне застосування знань на практиці, вміння аналізувати явища на підставі засвоєного теоретичного матеріалу та вміння організації успішного самонавчання в подальшому [2].

У сучасному навчальному процесі студент як суб'єкт повинен самостійно організувати свій простір, навчальну діяльність, свідомо посилювати чи зменшувати активність у зв'язку зі скороченням часу аудиторного спілкування із викладачем, наданої самостійності, можливості самостійно приймати рішення щодо своєї діяльності. Свідомому засвоєнню іноземними студентами знань із питань медичної біології сприяло роз'яснення мети і завдань дисципліни, значення для майбутньої професійної діяльності і для перспектив розвитку як лікаря-професіонала. Активізація пізнавальної діяльності сприяла позитивному ставленню до навчання, інтересу до навчального матеріалу, тісному зв'язку навчання із використанням набутих знань у майбутній роботі лікаря, використанню на практиці засвоєного матеріалу тощо.

Унаочнення навчальної інформації як наступний принцип організації навчальної діяльності іноземних студентів, виходив із найважливіших поло-

жень, що лежать в основі організації процесу навчання, заснований на класичному принципі дидактики – принцип наочності. Я. А. Коменський називав його «золотим правилом» дидактики, відповідно до якого в навчанні необхідно використовувати всі органи чуття людини [3].

Організація навчальної діяльності студентів здійснювалась через унаочнення навчальної інформації, для чого залучали до сприйняття всі органи почуття людини. Це передбачало залучення студентів до пошуку, обробки, систематизації та подальшого надання інформації щодо майбутньої професії для сприйняття через різноманітні органи чуття. Залежно від характеру ситуацій, що відображали дійсність, наочність, яку використовували під час підготовки з дисципліни «Медицина біологія», розподілялась на такі види:

- а) природна (рослини, тварини, мікроорганізми, хімічні речовини тощо);
- б) зображувальна (навчальні картини, макети, муляжі тощо);
- в) схематична (географічні мапи, схеми, графіки, екосистеми тощо);
- г) віртуальна (комп'ютерні технології навчання, презентації, Інтернет ін.)

Отже, як аудіальне унаочнення використовувались скомпоновані аудіо-записи, треки, усні завдання/запитання тощо. Зорова наочність забезпечувалась майбутніми лікарями завдяки демонстрації презентацій, схем, таблиць, відео-лекцій, роликів, комп'ютерного тестування тощо. Кінестетичну наочність застосовували через використання макетів, фантомів, зразків для мікроскопічних досліджень, смаків та запахів різноманітних речовин тощо.

Використання мультимедійних технологій під час взаємодії аудіальних та візуальних ефектів при управлінні інтерактивного програмного забезпечення об'єднувало текст, звук, графіку, фото, відео в єдиному об'єкті. Таке унаочнення навчального матеріалу дозволяло іноземним студентам медичного напрямку у подальшому самостійно навчатися за темами лекцій, готуватися до практичних занять, виконувати творчі завдання тощо.

Принцип емоційного переживання студентом навчальної діяльності

використовується для створення на заняттях сприятливого емоційного клімату, що підвищує емоційну активізацію студентів і є засобом впливу на особистість студента, відіграє позитивну виховну роль [4]. Урахування емоційності навчання впливає з природи розвитку й діяльності особистості. Емоції, на думку С. Л. Рубінштейна, суттєво впливають на процес діяльності, вони відіграють роль внутрішньої спонукальної сили в навчальній діяльності, акцентуючи увагу на позитивних емоціях. Одночасно треба мати на увазі позитивні емоції. Емоції страху, ненависті та інші не відіграють ролі спонукального стимулу для навчання. Навпаки, вони гальмують дії, активність думки. Успішність навчання більшою мірою зумовлюється почуттям упевненості тих, хто навчається, у своїх силах, прагненням подолати труднощі у навчанні, задоволенням у досягненні поставленої мети. У системі колективної навчальної діяльності важливо підтримувати позитивні емоції, забезпечувати позитивний настрій [5].

Завдяки емоційному переживанню навчальної діяльності студентом – діяльність завжди була на свідомо-активному рівні, була готова для відтворення в реальному житті. І вихід студента із зони «Нудьги» в зону «Інтересу», іноді й «Ентузіазму», сприяв засвоєнню тематики з медичної біології на високому рівні у процесі зазначеної підготовки. Отже, у навчальній діяльності іноземного студента при вивченні медичної біології необхідно враховувати чинники тонізуючого впливу позитивних емоцій на стає засвоєння навчального матеріалу та закріплення вмінь і навичок. Це нами досягалось шляхом логічного, жвавого викладання дисципліни, наведенням прикладів, використанням наочності, створеної цими ж студентами, атмосферою взаємодії та співпраці тощо.

Наступним принципом організації навчальної діяльності майбутніх лікарів пропонується принцип колективної взаємодії і співпраці. Взаємодія – це феномен зв'язку, впливу, переходу, розвитку різних об'єктів під впливом дії один на одного, на інші об'єкти. Розуміння колективної взаємодії як цілесп-

рямованої організації діяльності майбутніх лікарів, було вагомим для спілкування, систематичного і планомірного розвитку інтелектуальної, мотиваційної й емоційної сфери відповідно до поставленої мети. Завдяки колективної взаємодії кожен студент працював в індивідуальному темпі, однак, його внесок у спільну роботу підвищував відповідальність не тільки за свої успіхи, й за результати колективної праці; формувалася адекватна самооцінка особистості, своїх можливостей і здібностей, гідності і обмежень. У викладача не було необхідності у стримуванні темпу для просування одних і стимулювання інших. Колективна взаємодія позитивно позначалася на мікрокліматі у групі. Обговорення однієї інформації з декількома змінними партнерами збільшувало число асоціативних зв'язків, а отже, забезпечувало більш міцне засвоєння матеріалу, здатність випускника до самоорганізації, до успішної роботи в групі, до співпраці, до взаємодії; здатність приймати рішення, сприймати нововведення і зміни в цілому. Використання принципу колективної взаємодії та співпраці сприяло виникненню додаткових стимулів до навчання, підтримувало у навчальному колективі психологічну атмосферу, у якій студенти отримували можливості для задоволення важливих соціально-психологічних потреб визнання, поваги, уваги з боку оточення тощо.

Використання запропонованих принципів організації навчальної діяльності іноземних студентів під час вивчення дисципліни «Медична біологія» дозволило стимулювати свідому активність у самоорганізації навчальної діяльності студентів, активізувало їхнє сприйняття інформації завдяки візуальному, аудіальному та кінестетичному впливу, спонукало до взаємодії та співпраці. Отже, для ефективної підготовки майбутніх фахівців медичної галузі пропонується використовувати зазначені принципи в інших дисциплінах медичного та немедичного спрямування.

Література

1. Гвоздій С. П. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей до безпеки життя і професійної діяльності. Монографія. – Одеса: Одеський національний університет, 2016. – 420 с.
2. Лимарева Ю. М. Реалізація принципу свідомості у навчанні студентів вищих навчальних закладів України (друга половина XIX століття) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Ю. М. Лимарева. – Мелітополь, 2012. – 20 с.
3. Коменский Я. А. Избранные педагогические сочинения / Я. А. Коменский. – М., 1955. – С. 302.
4. Талханова Ф. Д. Метод активизации как один из принципов организации учебного процесса / Ф. Д. Талханова // Актуальные проблемы филологии и педагогической лингвистики. – 2011. – № 13. – С. 358–360.
5. Номенклатура принципів навчання та їх реалізація [Електронний ресурс] // Баркасівська загальноосвітня школа №1 (назва з екрану). – Режим доступу : http://barkasove-school1.edukit.uz.ua/navchaljnij_proces/

Gvozdi Svitlana. Principles of organizing of foreign student's educational activities in the discipline «Medical Biology».

Abstract. The article describes the principles of organizing the foreign student's educational activities of medical higher education institutions in the study of the discipline «Medical Biology». Conscious activity in the self-organization of educational activities, visualization of educational information, emotional experience of educational activities, collective interaction and cooperation of students are proposed.

Key words: foreign student, medical biology, principles of organization of educational activity.

Гвоздий С. П. Принципы организации учебной деятельности иностранных студентов по дисциплине «Медицинская биология».

Аннотация. Предложены принципы организации учебной деятельности иностранных студентов медицинского учреждения высшего образования при изучении дисциплины «Медицинская биология»: сознательной активности в самоорганизации учебной деятельности; наглядности учебной информации; эмоционального переживания учебной деятельности; коллективного взаимодействия и сотрудничества студентов.

Ключевые слова: иностранный студент, медицинская биология, принципы организации учебной деятельности.